

Festes de moros i mores i cristians i cristianes?!

EUGENI S. REIG

En la nostra llengua –i en moltes altres llengües també– el gènere gramatical que tradicionalment –i jo considere que indogudament– anomenem masculí és el gènere no marcat, és a dir, el que habitualment no duu cap marca morfològica específica que el distinguisca. Aquest gènere no marcat s'usa per a denominar persones o animals, independentment que el seu sexe siga masculí o femení. Si dic «he menjat arròs amb conill», l'arròs igual pot haver estat guisat amb un conill que amb una conilla. Si dic «a mi m'agraden més els gossos que els gats», vull dir que m'agraden més els animals de l'espècie *Canis familiaris* que els de l'espècie *Felis catus*, independentment que siguin mascles o femelles. En canvi, el gènere gramatical femení, quan s'aplica a persones o animals, sí que s'empra només per als individus de sexe femení. Si dic «a mi m'agraden més les gosses que les gates» queda claríssim que parle només d'animals de sexe femení. Diem que el gènere femení és el gènere marcat perquè en les paraules flexionals, com ara *gat, gos, xiquet, porter, conill*, etc., el femení duu una marca morfològica específica –la terminació *-a*– que l'identifica precisament com a femení, mentre que, al contrari, el gènere masculí normalment no en duu cap.

En la nostra llengua, per a referir-nos a un col·lectiu humà format per hòmens i dones, sempre hem usat el masculí plural. Si diem *els treballadors de tal fàbrica*, ens referim al conjunt de persones que hi treballen, tant si són de sexe masculí com si són de sexe femení. Sempre s'ha dit, per exemple, *els alcoians*, i tothom ha entès perfectament que es parlava del conjunt de persones d'Alcoi, independentment de quin fóra el seu sexe. Actualment s'ha posat de moda dir coses com ara «treballadors i treballadores», «ciutadans i ciutadanes», «professors i professores», «xiquets i xiquetes», «tots i totes», etc. Els que ho diuen d'eixa manera ho fan perquè pensen erròniament que «tre-

balladors», «ciutadans», «professors», «xiquets» i «tots» són paraules que es referixen únicament i exclusivament als mascles de l'espècie humana i que, per tant, les dones queden, o bé marginades, com si no existiren, o bé subordinades als hòmens. S'equivoquen completament perquè no saben o no tenen en compte que el mal anomenat *gènere masculí* no és en realitat *masculí*, sinó, simplement, *no femení*. Si un matrimoni jove va a viure al pis del costat de ma casa, quan l'hauré conegut puc dir, per exemple: «He conegut els nous veïns. Són molt simpàtics.» ¿És possible que hi haja algú que diga una cosa tan estrambòtica i inversemblant com: «He conegut el nou veí i la nova veïna. Ell és molt simpàtic i ella és molt simpàtica»? Evidentment, això no ho diu ningú, perquè és una cosa absurda. Sempre s'ha preguntat: «Quants fills tens?» I la resposta pot haver sigut: «En tinc cinc: dos xics i tres xiques.» Ningú no ha preguntat mai: «Quants fills i quantes filles tens?»

Seria més adequat que anomenàrem *gènere específic* el que ara anomenem *gènere femení* (perquè, quan s'aplica a persones o animals, aquest gènere és específic del sexe femení) i *gènere inespecífic* el que ara s'anomena *gènere masculí* (perquè, quan s'aplica a persones o animals, aquest gènere no és específic de cap sexe). De tota manera, els gramàtics haurien d'estudiar profundament aquesta flexió nominal que anomenem *gènere*, que és conseqüència de les antigues declinacions llatines i que no està relacionada amb el sexe, i haurien de pensar en una denominació alternativa. En aquest cas, el nom sí que fa la cosa. El professor Abelard Saragossà reflexiona sobre açò en la seua *Gramàtica valenciana raonada i popular*.

Ara és moda dir que això de «treballadors i treballadores» és «políticament correcte», expressió que no sé què significa. Però sí que sé que dir-ho d'eixa manera és «lingüísticament inadequat», perquè va en contra de les

estructures més bàsiques de la nostra llengua i la perjudica molt seriosament. La gent associa, equivocadament, «gènere gramatical masculí» amb «sexe masculí», i això és totalment fals. Una cosa són els gèneres gramaticals i una altra cosa ben diferent el sexe de les persones o dels animals. La gent confon els dos conceptes i per això parlen de «violència de gènere» quan haurien de parlar de «violència de sexe» per a expressar la idea que els hòmens actuen violentament contra les dones. Jo, quan sent això de «violència de gènere», sempre em ve al cap que el gènere epicé ataca d'una manera brutal el gènere ambigu o que el gènere comú es llança com una bèstia salvatge sobre el gènere neutre.

Si seguïrem aquesta moda absurda, les *festes de moros i cristians*, tan populars a Alcoi i altres moltes poblacions valencianes, hauríem d'anomenar-les *festes de moros i mores i cristians i cristianes*, ja que si una persona diu «alcoians i alcoianes» i, a continuació, diu «festes de moros i cristians», això implica que eixa persona no es partidària de la participació de les dones en la festa, perquè, si considera que «alcoians» es referix només als hòmens, «moros i cristians» també s'ha de referir necessàriament només als hòmens i, per consegüent, exclou la dona de participar en la festa. I si eixa persona sí que n'és partidària i, malgrat ser-ho, ho diu així, aleshores parla d'una manera totalment incongruent, sense gens de coherència lingüística. Confie i espere que tots tinguem trellat i que el sentit comú i l'amor a la llengua faça que actuem dignament i que no caiguem en el parany de dir una cosa tan absurda, tan postissa, tan ridícula i tan cursi com *festes de moros i mores i cristians i cristianes*.

En fi, confie que puguem continuar dient *tothom* per a referir-nos a totes les persones, siguin mascles o femelles, i no aparega cap illuminat que ens diga que cal dir *tothom* i *totadon*. ♦